

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

สรุป

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพร้อมของปัจจัยการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาความพร้อมของปัจจัยการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลและหาแนวทางในการพัฒนาความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 ในจังหวัดเชียงใหม่ ในองค์ประกอบหลักของการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 4 ด้าน คือ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านวัสดุอุปกรณ์ อาคารและสถานที่และด้านการบริหารจัดการ ทั้งการดำเนินการ การตรวจสอบ ปัญหา ความต้องการ แนวทางการพัฒนาความพร้อมและข้อเสนอแนะ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลที่ปฏิบัติหน้าที่บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 ในจังหวัดเชียงใหม่ รวม 4 แห่ง จำนวน 76 คน เวลาที่เก็บข้อมูลระหว่างเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2544 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ตอนที่ 1 แบบบันทึกการสำรวจความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และตอนที่ 2 แบบบันทึกความเห็นจากการประชุม Focus Groups วาระประเด็น องค์ประกอบของการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 4 ด้าน คือ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านวัสดุอุปกรณ์ อาคารและสถานที่และด้านการบริหารจัดการ โดยดำเนินการประชุมกลุ่ม Focus Groups กลุ่มละ 1 อบต. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีผู้ช่วยเหลือผู้วิจัยจำนวน 2 คน แจกเอกสารประเด็นการประชุมกลุ่มจำนวน 1 ชุด ต่อ 1 คน บันทึกเสียง บันทึกภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละในตอนที่ 1 แล้วเสนอในรูปตารางประกอบคำอธิบายเรียงตามลำดับความถี่จากสูงไปต่ำ ตอนที่ 2 เป็นการสังเคราะห์ประเด็นองค์ประกอบของการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานรายประเด็นรายกลุ่มและรายประเด็นรวมกลุ่ม โดยนำเสนอในรูปตาราง ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. สภาพความพร้อม ปัญหา ความต้องการและแนวทางในการพัฒนาความพร้อมด้านงบประมาณในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า

1.1 รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 ส่วนใหญ่ มีรายได้อยู่ในระหว่าง 12-20 ล้านบาท การดำเนินการจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษา พบว่า การจัดสรรงบประมาณ ปี พ.ศ. 2545 เพื่อจัดการศึกษา อบต. ชั้น 1 จำนวนทั้งหมดจัดสรรงบประมาณ ให้ต่ำกว่าร้อยละ 10

อบต. ชั้น 1 จำนวนครั้งหนึ่งจัดสรรงบประมาณปี พ.ศ. 2545 เพื่อการศึกษาต่ำกว่าหรือเท่ากับ งบประมาณ พ.ศ. 2544 และ อบต. ชั้น 1 จำนวนอีกครั้งหนึ่งจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษา ให้มากกว่าร้อยละ 10 ของงบประมาณที่ได้รับอยู่ในปี พ.ศ. 2544 โดยตั้งงบประมาณอุดหนุน เป็นค่าอาหารกลางวัน อาหารเสริม(นม) ค่าวัสดุรายหัว จัดซื้ออุปกรณ์กีฬา สร้างห้องปฏิบัติการ ภาษาต่างประเทศและขยายอาคารเพิ่มห้องเรียน

1.2 ปัญหาด้านงบประมาณ พบว่า อบต. ชั้น 1 จำนวนทั้งหมดรายได้ลดลงมากกว่า ร้อยละ 50

1.3 ความต้องการในการพัฒนาความพร้อมด้านงบประมาณ พบว่า อบต.ชั้น 1 จำนวน ทั้งหมดต้องการแสวงหารายได้เพิ่มขึ้น

1.4 แนวทางการพัฒนาความพร้อมด้านงบประมาณ พบว่า ควรปรับใช้มาตรการ เพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษี เช่นจัดทำแผนที่ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือน ภาษีป้าย คราข้อบังคับเรียกเก็บภาษีรายการใหม่ เช่น ภาษีประกอบกิจการร้านขายอาหาร ภาษีประกอบกิจการ ที่น่ารังเกียจ ภาษีประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของประชาชน

2. สภาพความพร้อม ปัญหา ความต้องการและแนวทางในการพัฒนาความพร้อม ด้านบุคลากร พบว่า

2.1 อบต. ชั้น 1 จำนวนทั้งหมดไม่มีบุคลากรรับผิดชอบด้านการศึกษาโดยเฉพาะ แต่ อบต. ได้ดำเนินการแต่งตั้ง กรรมการดูแลรับผิดชอบ และมีการบรรจุครูอัตราจ้างเพื่อปฏิบัติ การสอนระดับปฐมวัย

2.2 ปัญหาด้านบุคลากร พบว่า อบต. ชั้น 1 จำนวนทั้งหมดขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถด้านจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง

2.3 ความต้องการด้านบุคลากร พบว่า อบต. ชั้น 1 จำนวนทั้งหมดต้องการบรรจุบุคลากร ที่มีความรู้ความสามารถด้านจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง

2.4 แนวทางการพัฒนาความพร้อมด้านบุคลากร พบว่า ควรกำหนดให้มีส่วนการศึกษา ในโครงสร้างการบริหารงานของ อบต. เพื่อสามารถดำเนินการบรรจุบุคลากรด้านจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐานโดยตรง และจัดทำแผนอัตรากำลังเพื่อบรรจุบุคลากรเข้ามารองรับการจัดการศึกษา

3. สภาพความพร้อม ปัญหา ความต้องการ และแนวทางในการพัฒนาความพร้อม ด้านวัสดุ อุปกรณ์ อาคารและสถานที่ พบว่า

3.1 อบต. ชั้น 1 จำนวนทั้งหมดมีอาคารสำนักงานเป็นของตนเองและห้องประชุม พร้อมอุปกรณ์ อบต. ชั้น 1 จำนวนครั้งหนึ่งมีเนื้อที่อาคารสำนักงานน้อยกว่า 5 ไร่ อบต. ชั้น 1 จำนวนครั้งหนึ่งมีเนื้อที่อาคารสำนักงานระหว่าง 5 -10 ไร่

อบต. ชั้น 1 จำนวนทั้งหมดมีเครื่องพิมพ์ดีด เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องอัดสำเนา เครื่องถ่ายเอกสาร โทรศัพท์ เครื่องโทรสารและเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ อบต. ชั้น 1 จำนวนทั้งหมดมีรถยนต์และรถจักรยานยนต์เพื่อใช้ในการปฏิบัติราชการ พร้อมทั้งได้ดำเนินการในส่วนหนึ่งของโรงเรียน โดยจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานด้านวัสดุอุปกรณ์ อาคารและสถานที่ จัดซื้อตำราเรียนให้นักเรียน จัดซื้อคอมพิวเตอร์ ช่วยสอน สร้างห้องปฏิบัติการภาษาต่างประเทศและก่อสร้างขยายอาคารเรียน

3.2 ปัญหาด้านวัสดุ อุปกรณ์ อาคารและสถานที่ พบว่า อบต. ชั้น 1 จำนวนทั้งหมดไม่มีปัญหาในด้านนี้ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนนั้น อบต. ชั้น 1 จำนวน 1 แห่งมีปัญหา การขออนุญาตก่อสร้างขยายอาคารเรียนจากกรมต้นสังกัดของโรงเรียนซึ่งมีหลายขั้นตอนล่าช้า

3.3 ความต้องการด้านวัสดุ อุปกรณ์ อาคารและสถานที่ พบว่า อบต. ชั้น 1 จำนวนทั้งหมด ไม่มีความต้องการในด้านนี้ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนนั้น อบต. ชั้น 1 จำนวน 1 แห่งต้องการ ปรับชั้นตอนในการขออนุญาตจากกรมต้นสังกัดให้น้อยลง

3.4 แนวทางการพัฒนาความพร้อมด้านวัสดุ อุปกรณ์ อาคารและสถานที่ พบว่า ในส่วน ของที่ทำการ อบต. ชั้น 1 มีความพร้อมอยู่แล้ว และในส่วนของโรงเรียน อบต. ได้ตั้งงบประมาณ อุคหนุนในส่วนที่ขาด และร่วมกับโรงเรียนปรึกษาหาแนวทางปฏิบัติในการขออนุญาตจากกรม ต้นสังกัด

4. สภาพความพร้อม ปัญหา ความต้องการและแนวทางในการพัฒนาความพร้อม ด้านการบริหารจัดการ พบว่า

4.1 อบต. ชั้น 1 จำนวนทั้งหมดไม่มีการปฏิบัติด้านการวางแผนการจัดการศึกษา ขึ้นพื้นฐานและดำเนินการตามแผนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน อบต. ชั้น 1 จำนวนครึ่งหนึ่ง มีประสบการณ์จัดการศึกษาในระดับปฐมวัยและ อบต.ชั้น 1 อีกจำนวนครึ่งหนึ่ง ไม่มีประสบการณ์ จัดการศึกษาแต่ได้ดำเนินการโดยประชาสัมพันธุ์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมสนับสนุนในการจัดการศึกษา และ อบต.ได้ให้ความร่วมมือ สนับสนุนกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น เช่น ร่วมจัดการเรียนภาคฤดูร้อน ร่วมจัดโครงการนักเรียน 1 คน ต่อ 1 อาชีพ

4.2 ปัญหาด้านการบริหารจัดการพบว่า อบต.ชั้น 1 จำนวนทั้งหมดไม่มีส่วนการศึกษา ในโครงสร้างการบริหารงานของ อบต. รวมทั้งขาดความมั่นใจในการถ่ายโอนการจัดการศึกษา ให้แก่ท้องถิ่น และแนวทางการปฏิบัติงานด้านการศึกษาไม่ชัดเจน อีกทั้งระเบียบปฏิบัติของ ราชการส่วนกลางมีหลายขั้นตอนทำให้การดำเนินการจัดการศึกษาในพื้นที่ขาดความคล่องตัว ตลอดจนขาดการยอมรับจากข้าราชการครู

4.3 ความต้องการด้านการบริหารจัดการ พบว่า อบต. ชั้น 1 จำนวนทั้งหมดต้องการ กำหนดให้มีส่วนการศึกษาในโครงสร้างของ อบต. รวมทั้งสร้างความมั่นใจในการถ่ายโอน

การจัดการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและกำหนดแนวทางปฏิบัติงานด้านการศึกษา
ที่ชัดเจน ตลอดจนปรับปรุงขั้นตอนระเบียบของราชการส่วนกลางให้เอื้อต่อการจัดการศึกษา
ในพื้นที่และการยอมรับจากข้าราชการครู

4.4 แนวทางการพัฒนาความพร้อมด้านการบริหารจัดการ พบว่า ควรกำหนดให้มี
ส่วนการศึกษาในโครงสร้างการบริหารงานของ อบต. รวมทั้งรัฐบาลควรประกาศใช้แผนปฏิบัติการ
ถ่ายโอนการจัดการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยเร็วและแต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุง
ระเบียบร่วมกันระหว่างหน่วยงานทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการกับองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม อบต. ชั้น 1 จำนวนทั้งหมดเห็นด้วยกับการถ่ายโอน
การจัดการศึกษาขึ้นพื้นฐานให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีข้อเสนอแนะให้หน่วยงาน
ทางการศึกษาในพื้นที่ร่วมกับ อบต. จัดอบรมสัมมนาการจัดการศึกษาขึ้นพื้นฐานให้แก่สมาชิก
สภา อบต. เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจในแนวทางการบริหารจัดการศึกษาขึ้นพื้นฐานชัดเจนยิ่งขึ้น

อภิปรายผล

ผลของการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบถึง ด้านสภาพความพร้อมของปัจจัยในการจัดการศึกษา
ขึ้นพื้นฐาน ด้านปัญหาและความต้องการในการพัฒนาความพร้อมของปัจจัยในการจัดการศึกษา
ขึ้นพื้นฐานและด้านแนวทางการพัฒนาความพร้อมของปัจจัยในการจัดการศึกษาขึ้นพื้นฐานของ อบต.
ชั้น 1 ใน 4 องค์ประกอบของการบริหารจัดการศึกษา คือ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านวัสดุ
อุปกรณ์ อาคารและสถานที่และด้านการบริหารจัดการ รวมทั้งข้อเสนอแนะ มีประเด็น ที่น่าสนใจ
นำมาอภิปรายตามลำดับดังนี้

สภาพความพร้อมในการจัดการศึกษาขึ้นพื้นฐานด้านงบประมาณพบว่า อบต.ชั้น 1
จำนวนสามในสี่ มีรายได้ระหว่าง 12-20 ล้านบาท ซึ่งนับว่ามีความพร้อมด้านรายได้ แต่หากพิจารณา
สัดส่วนจากการจัดสรรเงินรายได้เพื่อการศึกษาแล้ว อบต. ชั้น 1 จำนวนทั้งหมดจัดสรรเงินรายได้
เพื่อการศึกษาต่ำกว่าร้อยละ 10 และหากพิจารณาย้อนหลัง 1 ปีจะพบว่า อบต. ชั้น 1 จำนวนครึ่งหนึ่ง
จัดสรรเงินรายได้เพื่อการศึกษาในปี พ.ศ. 2545 ลดลงหรือเท่าเดิมที่เคยจัดสรรให้ในปี พ.ศ. 2544
ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงถึงแนวความคิดของผู้บริหารและสมาชิกสภา อบต.ว่า ให้ความสำคัญในด้าน
การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์น้อยกว่าด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน จึงเห็นสมควรมีโครงการพัฒนา
ผู้บริหารและสมาชิกสภา อบต. ให้มีวิสัยทัศน์ด้านการศึกษาระดับเห็นความสำคัญด้านการพัฒนา
ทรัพยากรมนุษย์เพิ่มขึ้น เพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบายและแผนการจัดสรรงบประมาณเพื่อ
การศึกษาให้มากกว่าร้อยละ 10 ของรายได้ทั้งหมด ส่วนสภาพความพร้อมด้านบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่

ณ ที่ทำการ อบต. พบว่า อบต.ชั้น 1 จำนวนทั้งหมดมีจำนวนพนักงานระหว่าง 10 – 20 คน ซึ่งพอเพียงพอการปฏิบัติงานแต่หากพิจารณาตามโครงสร้างการบริหารงานแล้วพบว่าจะเป็นบุคลากรด้านการเงิน ด้านช่างโยธาและด้านสาธารณสุข ยังไม่มีบุคลากรด้านการศึกษาที่จะปฏิบัติงาน จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบของ อบต. ส่วนสภาพความพร้อมด้านวัสดุ อุปกรณ์ อาคารและสถานที่ ทุก อบต.มีความพร้อมมาก โดยมีอาคารสำนักงาน ห้องประชุมพร้อม อุปกรณ์ประกอบการประชุม อีกทั้งมีวัสดุ อุปกรณ์ สำหรับการปฏิบัติงานเพียงพอเช่นคอมพิวเตอร์ บาง อบต. มีถึง 10 เครื่อง เครื่องถ่ายเอกสาร โทรศัพท์ โทรสาร พร้อมยานพาหนะรถยนต์ รถจักรยานยนต์ใช้ในราชการ

ด้านสภาพเกี่ยวกับการวางแผนและดำเนินงานตามแผนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น ทุก อบต. ไม่ได้ดำเนินการทั้งนี้เนื่องจากระเบียบกฎหมายยังไม่ได้บัญญัติให้ อบต. มีหน้าที่ จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา อบต.จำนวนครึ่งหนึ่งไม่มี ประสิทธิภาพ และ อบต.อีกจำนวนครึ่งหนึ่งมีประสิทธิภาพจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย

ด้านความต้องการในการพัฒนาความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าทุก อบต. มีความต้องการแสวงหารายได้เพิ่มขึ้นเนื่องจากภาวะวิกฤติเศรษฐกิจทำให้รายได้ลดลง ด้านบุคลากร พบว่าทุก อบต.มีความต้องการบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านวัสดุ อุปกรณ์ อาคาร สถานที่ นั้น ไม่พบความต้องการเนื่องจาก อบต.ยังไม่ได้จัดการศึกษา ขั้นพื้นฐานอย่างแท้จริงและด้านการบริหารจัดการ พบว่าทุก อบต. ต้องการความจริงใจ ในการถ่ายโอนอำนาจจัดการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ด้านแนวทางการพัฒนาความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในด้านงบประมาณ พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลประสบปัญหารายได้ลดลง หลังจากประเทศไทยประสบปัญหาวิกฤติ ทางเศรษฐกิจตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา ทั้งนี้เนื่องจากรายได้หลักของ อบต.ชั้น 1 ทุกแห่งมาจาก ภาษี อากร ค่าธรรมเนียมในการซื้อ ขายบ้านและที่ดิน เมื่อประเทศไทยประสบปัญหาวิกฤติ ทางเศรษฐกิจ การซื้อขายบ้านและที่ดินลดลง จึงทำให้รายได้ลดลงเกินกว่าครึ่งของรายได้เดิม ซึ่งใกล้เคียงกับผลการวิจัยของ ชัยวิทย์ มาลัย (2543, หน้า 37-38) พบว่าระดับศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ขาดความพร้อมด้านงบประมาณ เพราะ อบต.แต่ละแห่งมีความสามารถ ไม่เท่ากัน รัฐบาลควรสนับสนุนงบประมาณด้านการศึกษาให้ท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้นและสอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 60 ให้รัฐจัดสรรงบประมาณแผ่นดินให้กับ การศึกษาในฐานะที่มีความสำคัญสูงสุดต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ (สำนักเลขาธิการคณะ รัฐมนตรี, 2542 หน้า 17)และในทำนองเดียวกันกับพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอน การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 30 ให้รัฐจัดสรรเงินรายได้

จากภาษีและเงินอุดหนุนให้แก่ท้องถิ่นไม่น้อยกว่าร้อยละสิบในปีงบประมาณ 2544 และไม่น้อยกว่า ร้อยละสามสิบห้าภายในปีงบประมาณ 2549 (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2542 หน้า 63) ส่วน แนวทางการพัฒนาความพร้อมด้านรายได้นอกจากที่รัฐจัดสรรภาษีและให้เงินอุดหนุนดังกล่าวแล้ว ในส่วนของ อบต. มีแนวทางพัฒนาระบบการจัดเก็บภาษี อากร ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต ค่าปรับ ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น โดยใช้กระบวนการบริหารจัดการ อีกทั้งจัดเก็บให้ทั่วถึง ครอบคลุม ครบถ้วน โดยการจัดทำแผนที่จัดเก็บภาษี นำข้อมูลจากสำนักงานที่ดินในพื้นที่ที่แสดง การถือครองกรรมสิทธิ์ที่ดินในตำบล เช่น ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน อีกทั้งพัฒนา รายได้ใหม่ให้เกิดขึ้นโดย อบต. ดำเนินกิจการพาณิชย์เช่นบริหารจัดการตลาดสด ตลาดนัด ร้านค้า ของ อบต. รวมทั้งกิจการด้านสาธารณูปโภค เช่นการจัดระบบและจำหน่ายน้ำประปาภายในตำบล ระบบจัดเก็บค่าขยะและจัดเก็บภาษีรายการใหม่ เช่น ภาษีประกอบกิจการนำรังเกียจ กิจการที่เป็น อันตรายต่อสุขภาพ เป็นต้น อันจะนำมาซึ่งรายได้ที่เพิ่มขึ้นสามารถนำไปบริหารงานในพื้นที่ รับผิดชอบได้

ด้านบุคลากรพบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลทุกแห่งขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ในด้านจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของชัยวิทย์ มาลัย (2543 หน้า 44) พบว่า ระดับศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ขาดความพร้อมด้านบุคลากรและสอดคล้อง กับผลการศึกษาของมณฑนา เป็งจันทร์ (2544 หน้า 93) พบว่า อบต. ขาดบุคลากรที่รับผิดชอบ ด้านการศึกษาโดยตรงและสอดคล้องกับโครงสร้างการบริหารงานของ อบต. ทุกแห่งที่ไม่มีส่วนงาน ด้านการศึกษา ส่วนแนวทางพัฒนาให้เกิดความพร้อมด้านบุคลากรนั้นควรดำเนินการโดยกำหนด ส่วนการศึกษาในโครงสร้างการบริหารงานของ อบต. ซึ่งจะมีบุคลากรผู้มีความรู้ความสามารถ ด้านการศึกษารับผิดชอบงานด้านการศึกษาโดยเฉพาะ นอกจากนี้รัฐควรมีมาตรการส่งเสริม สนับสนุน ให้สมาชิกสภา อบต. ได้รับการศึกษาสูงขึ้นถึงระดับปริญญาตรี ในรูปแบบต่างๆ ที่หลากหลาย เพื่อเพิ่มศักยภาพในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สนองตอบ ต่อการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งต่อไป

ด้านวัสดุอุปกรณ์ อาคารและสถานที่ พบว่าไม่มีปัญหาในด้านนี้เนื่องจากปัจจุบันองค์การ บริหารส่วนตำบลยังไม่ได้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนแนวทางพัฒนาความพร้อมในด้านนี้ คือ อบต. ร่วมมือกับโรงเรียนดำเนินการวางแผนพัฒนาวัสดุ อุปกรณ์ อาคารและสถานที่ โดย อบต. ตั้งงบประมาณอุดหนุนให้โรงเรียนดำเนินการให้ได้มาซึ่งวัสดุ อุปกรณ์ อาคารและสถานที่ให้เพียงพอ และมีคุณภาพต่อการจัดการศึกษา

ด้านบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น แนวทางการพัฒนาความพร้อม คือ รัฐบาลควร ประกาศใช้แผนปฏิบัติการกระจายอำนาจทางการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยเร็ว

กำหนดให้มีส่วนการศึกษาในโครงสร้างของ อบต. อีกทั้ง อบต. จัดทำแผนอัตรากำลังเพื่อบรรจุบุคลากรด้านจัดการศึกษาโดยตรง และ อบต. เข้าไปมีส่วนร่วมในการประชุมปรึกษาหารือเสนอแนะในการบริหารโรงเรียนในพื้นที่ ส่วนประเด็นที่ข้าราชการครูไม่ยอมรับความสามารถทางการบริหารการศึกษาของ อบต. นั้นนับว่าเป็นสิ่งที่น่าใคร่ครวญเพราะครม. มองว่า วุฒิทางการศึกษาของสมาชิกสภา อบต. โดยรวมอยู่ในระดับต่ำซึ่งจากการสำรวจคุณวุฒิทางการศึกษาของ สมาชิกสภา อบต. ชั้น 1 ในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีจำนวน 72 คน พบว่า ไม่มีวุฒิทางการศึกษา (นักธรรมเอก) จำนวน 1 คน ระดับประถมศึกษา จำนวน 22 คน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 22 คน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า จำนวน 17 คน ระดับอนุปริญญา จำนวน 4 คน ระดับปริญญาตรี จำนวน 6 คน โดยค่าเฉลี่ยจำนวนปีที่สมาชิกสภา อบต. ทั้งหมดศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งเป็นข้อมูลที่สอดคล้องกับความห่วงใยของข้าราชการครู แต่ก็สามารถทดแทนได้จากประสบการณ์ของสมาชิกสภา อบต. ที่มีมากมายและหลากหลายอีกทั้งประสบความสำเร็จในชีวิตจนได้รับการเลือกตั้งให้เป็นผู้แทนของประชาชนในหมู่บ้าน ประกอบกับทางราชการได้มองเห็นปัญหาในด้านนี้จึงส่งเสริมให้สมาชิกสภา อบต. ศึกษาต่อในหลักสูตรที่สามารถนำมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ได้โดยตรง จากความร่วมมือของสถาบันพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวและมหาวิทยาลัยเปิดของรัฐดำเนินการเรียนการสอนอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของมณฑนา เป็งจันทร์ (2544 หน้า 91-92) พบว่า สมาชิกสภา อบต. ส่วนใหญ่ต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ และสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบโดยรัฐดำเนินการเพิ่มขีดความสามารถและความรู้ด้านเทคโนโลยี ด้านการบริหารจัดการด้านบุคลากรและความพร้อมด้านการคลังให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆจนกว่าจะสามารถรับการถ่ายโอนภารกิจได้และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตรา 42 ให้กระทรวงการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมมีหน้าที่ประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษา (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2542 หน้า 13) และคล้ายกับแนวคิดปฏิรูปการศึกษาที่ใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ยึดหลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วม หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน หลักการบริหารตนเอง หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล ในรูปแบบการบริหารโรงเรียนเป็นฐานที่มีชุมชนเป็นหลัก (Community Control SBM) อุทัย บุญประเสริฐ (2543 หน้า ๓) ที่ให้ ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผน ดำเนินการ ติดตามประเมินผลทุกขั้นตอนของกระบวนการบริหารจัดการและในทำนองเดียวกันกับรายงานของธนาคารโลกเรื่องการกระจายอำนาจทางการศึกษา: การเมืองและจันทานุมติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542 หน้า 70) ที่ได้ทำการศึกษาถึงปัจจัย 8 ประการแห่งความสำเร็จในการกระจายอำนาจทางการศึกษาของประเทศต่างๆ ทั่วโลก คือ ประการที่หนึ่งพิจารณาผู้มีส่วนได้เสียทุกหมู่เหล่า เช่น พรรคการเมือง

ข้าราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น ครู สหภาพครู ลูกจ้างของกระทรวงศึกษาธิการ ผู้ปกครอง อาจารย์มหาวิทยาลัย สมาคมอาชีพต่างๆ ประการที่สองนำผลประโยชน์ที่ถูกต้องเข้าไปอยู่ในแผนงานให้ครอบคลุมข้อกังวลของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้เช่น ให้เงินเดือนครูคงไว้ที่ส่วนกลาง เพื่อเป็นหลักประกันความมั่นคง ครูอาจถูกโน้มน้าวให้ยอมรับภาระในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและยอมรับในข้อบกพร่องของท้องถิ่นที่อาจไม่มีความรับผิดชอบที่ไม่สม่ำเสมอแน่นอนได้ ประการที่สามจัดให้มีการตัดสินใจโดยสาธารณชนอย่างกว้างขวางในเรื่องเป้าหมายที่จะเกิดขึ้นต่อคุณภาพการศึกษาและวิธีการที่นำมาจากข้อเสนอของสาธารณชนมาใช้ ประโยชน์ให้มากในการวางแผนประการที่สี่ทำวัตถุประสงค์ของการกระจายอำนาจให้ชัดเจนโดยมีวิสัยทัศน์ร่วมกันว่าสิ่งที่ต้องทำให้สำเร็จนั้นมีอะไรบ้างโดยนักการเมืองระดับสูงต้องมีวิสัยทัศน์ร่วมกันพร้อมกับข้าราชการและองค์กรต่างๆ ในท้องถิ่นที่อยู่เหนือการควบคุมของรัฐบาลกลาง ประการที่ห้าวิเคราะห์อุปสรรคในการกระจายอำนาจอย่างละเอียดถึงปัญหาที่น่าจะเกิดขึ้นทั้งโดยตรงและผลข้างเคียง เช่นการต่อต้านอย่างเปิดเผยจากสหภาพครู หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีประสิทธิภาพและควรหาวิธีแก้ไขปัญหาคำนี้ช่วย ประการที่หกยอมรับบทบาทของกลุ่มต่างๆ ที่เป็นผู้ปฏิบัติ เช่น นักการเมืองควรยอมรับว่า นักการศึกษาขอมมีสิทธิตัดสินใจในเรื่องหลักสูตรหรือการเลือกตำราเรียน ซึ่งเป็นกุญแจสำคัญประการหนึ่งของการได้รับฉันทานุมัติ คือต้องยอมรับถึงพลังความแข็งแกร่งเฉพาะทางของผู้มีส่วนร่วมแต่ละกลุ่ม ประการที่เจ็ดจัดการฝึกอบรมที่เพียงพอเพื่อรองรับบทบาทและภาระหน้าที่ใหม่ให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ปกครองหรือประชาชนที่จะเข้ามามีบทบาทตัดสินใจในการบริหารโรงเรียน ประการที่แปดจัดตั้งระบบในการติดตาม ประเมินผล รายงานผล มีการปรับปรุง แก้ไข พัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยดังนี้

1. อบต. ควรเร่งพัฒนาความพร้อมของปัจจัยการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อรองรับการจัดการศึกษาให้เห็นเป็นรูปธรรมโดยเร็ว
2. หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับหน่วยงานทางการศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในพื้นที่ควรร่วมมือดำเนิน โครงการอบรมสัมมนาการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับสมาชิกสภาองค์กรบริหารส่วนตำบล เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในแนวทางดำเนินการให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของ อบต.ชั้น 1 ในแต่ละภาคภูมิศาสตร์ของประเทศไทย เพื่อพัฒนาให้ อบต. แต่ละภาคภูมิศาสตร์มีความพร้อมเพื่อรองรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ในอนาคต